

Тақризи

роҳбари илмии докторант Низомова Саидахон Ильёсовна ба рисолаи илмии ў таҳти унвони “Хусусиятҳои лексикографии “Муқаддимат-ул-адаб”-и Замахшарӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D021000- Филологияи хориҷӣ, 6D021003 – Забонҳои мамолики хориҷии Аврупо, Осиё, Африқо, бумиёни Амрико ва Австралия (забони арабӣ) пешниҳод шудааст.

Фарҳангнигорӣ яке аз риштаҳои муҳимми илми забоншиносӣ ба ҳисоб меравад. Омӯзиши фарҳангнигории дузабонаи арабӣ-тоҷикӣ, ки аз самтҳои камтаҳкикшудаи лексикографияи мост, паҳлуҳои гуногуни назариву амалии забоншиносӣ, бавижа хусусиятҳои фарҳангнигориро дар иншои қомусҳои дӯё бисёрзабона, усули тарҷумаву ташрӯҳ дар ин гуна фарҳангҳо ва амсоли инро боз ҳоҳад кард.

Рисолаи мавриди баррасӣ ба яке аз мавзӯъҳои комилан аз мадди назари лексикографияи муосири форсӣ-тоҷикии дурмонда, яъне ба фарҳанг дузабонаи арабӣ-тоҷикии Замахшарӣ бахшида шудааст. Ин фарҳанг дар Эрон, Туркия ва Аврупо борҳо нашр шудааст ва аз ин ҷо барои мутахассисони ин кишварҳо ошно аст, ҳарчанд дар ин кишварҳо ҳам то имрӯз ягон таҳқиқоти ҷиддӣ ва бевосита ба ин асар бахшидашуда рӯи кор наёмадааст. Дар Тоҷикистон бошад, бо ин асар умуман ошно нестанд. Аз ин рӯ метавон гуфт, ки мавзуи рисола ва аҳамияти он дар забоншиносии муосири тоҷикӣ ҷое барои баҳс ва тардид надорад. Таҳқиқоти С. Низомова дуюмин таҳқиқот дар фарҳангнигории тоҷикӣ маҳсуб мешавад, ки ба фарҳанг дузабонаи арабӣ-тоҷикӣ бахшида шудааст. Таҳқиқоти якум ба қалами Аҳмадҷон Ҳочиев-арабшиноси барҷастаи мо тааллуқ дорад, ки таҳти роҳбарии устоди зиндаёдамон профессор А.Л.Хромов дар соли 1988 дар Душанбе таҳти унвони « Лексикографическое сочинение Абу-л-Фадла ал-Майдани «Ас Сами фи-л-асами» дифоъ шуда, танҳо соли 2003 бо ҳамин унвон рӯи ҷопро диддааст. Зимнан А. Ҳочиев луғати «Ас-Сомӣ фӣ-л-асомӣ»-и

Абулфазли Майдониро бо ҳуруфи кириллӣ с.2020 дар Душанбе нашр намуданд.

Дар диссертатсия бори аввал арзиш ва мақоми фарҳангӣ «Муқаддимат-ул-адаб»-и Ҷоруллоҳ Маҳмуди Замахшарӣ дар заминай баррасӣ ва тадқики нусхаҳои хаттӣ, нашрҳои он, мақоми он дар рушди фарҳангнигории дузабона, усули бакоргирии моддаҳои шарҳшавандӣ дар фарҳангҳои дузабона, навъҳои лексикаи тоҷикӣ дар фарҳанг ва мақоми забони тоҷикӣ дар он нишон дода шуд.

С.Низомова аз соли 2019 инҷониб машғул ба омӯзишу таҳқики ин мавзӯъ аст. Дар давоми ҳамаи ин солҳо на танҳо бо сарчашмаҳо ва дастхатҳову нусхаҳои хаттӣ ошно шуд, балки бо хондани онҳо машғул ва малакаи комили баргардонии онҳоро ба даст овард. Гузашта аз ин, бо осори зиёди илмӣ шинос шуд. Азбаски, ба ғайр аз забони тоҷикӣ боз ба забонҳои арабӣ ва русӣ балад аст, бо ин забонҳо низ сарчашмаҳои зиёди илмиро ҷамъоварӣ намуда, аз онҳо низ фаровон истифода ва бо ҳамин зербинои тарҳи қазия ва файсаҳаи онҳоро пуркуват намуд. Таҳияю чопи 11 мақола бо забонҳои тоҷикӣ, англисӣ ва русӣ шоҳиди ин гуфтаҳо мебошанд.

Рисолае, ки С.Низомова таҳия намуд аз се боб, даҳ фасл, хулоса ва феҳристи адабиёти илмӣ ва сарчашмаҳо иборат аст.

Дар феҳрист 194 номгӯи осори илмӣ ва сарчашмаҳо омадааст, ки худ гувоҳи то қадом андоза ошно будани докторант бо адабиёти илмии марбут ба мавзӯъ мебошад.

Дар ҷараёни таҳсил дар докторантурӯзӣ ӯ худро ҳамчун муҳаққики масъулиятшинос, олими ҷавони пуркор, инсони ростқавл, муаллими серталаб нишон дод. Ба ҳамаи вазифаҳои худ, супоришҳо ва ваъдаҳо бо камоли ҷиддият муносибат ва дар муҳлатҳои муқарраршуда онҳоро иҷро мекард.

Ман - ҳамчун роҳбари илмӣ пурра аз ӯ қаноатманд буда, бо боварии том мегӯям, ки ӯ ҳамчун муҳаққики кунҷков, дурбин ва эътимодбахш худро муаррифӣ намуд ва умединорам, ки дар забоншиносии тоҷик мақом ва манзали худро меёбаду сухани боз тозатари худро мегӯяд.

Рисолае, ки ба мухокима ва дифоъ пешниҳод мешавад, рисолаи мукаммал, таҳқики арзишманд ва анҷомёфта буда, пурра ҷавобгӯ ба талабот ба чунин корҳои илмӣ мебошад.

Фишурдаи рисола бо дарназардошти талаботи КОА ҶТ таҳия шуда, муҳимтарин нуктаҳои рисоларо инъикос меқунад.

Роҳбари илмӣ,

номзади илми филология, дотсенти

кафедраи грамматикаи забони арабии

факултети забонҳои шарқӣ МДТ “Донишгоҳи

давлатии Ҳуҷанд ба номи академик

Бобоҷон Ғафуров”:

Ф.Нуруллозода

Маълумот барои тамос:

Суроғ:735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

Вилояти Суғд, ш. Ҳуҷанд, маҳаллаи 31,

хонаи 18, хӯчраи 10

Тел: +(992) 92 775 00 74

E-mail:fn.giyasova@mail.ru

“Имзои Ф.Нуруллозодаро тасдик меқунам”.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои маҳсуси

МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд”

ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”

Наврӯзов Э.М.

Маълумот барои тамос:

Суроғ:735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

вилояти Суғд, ш.Ҳуҷанд,

гузаргоҳи Б.Мавлонбеков, 1.

тел:+(992) 117 07 07 00

E-mail: n.ehson@mail.ru

12.05.23